

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Dato: 6. december 2004
Dok.: MOA20494
Statsretskontoret

Udkast til besvarelse af samrådsspørgsmål A af 1. december 2004 fra Folketingets Kulturudvalg.

Spørgsmål A:

”Ministeren bedes kommentere de af kulturministeren fremsendte besvarelser på L 72”.

Svar:

1. Efter kulturministerens redegørelse for indholdet af den nuværende ordning for indhentelse af børneattester samt den ændring af ordningen, som der lægges op til i

lovforslaget, vil jeg benytte lejligheden til at sige tak til udvalget for at have taget initiativ til dette samråd.

2. Kulturudvalget har bedt mig om at kommentere besvarelserne af de spørgsmål, som udvalget har stillet kulturministeren vedrørende det fremsatte lovforslag om indhentelse af børneattest i forbindelse med ansættelse af personale. Der er jo tale om et lovforslag, som er en del af regeringens styrkede indsats for at forebygge, opdage og retsforfølge seksuelle overgreb mod børn.

Jeg vil indledningsvist fremhæve, at jeg har forstået samrådsspørgsmålet således, at udvalget ønsker mine kommentarer til de udvalgsspørgsmål, hvor Justitsministeriet har bidraget til kulturministerens besvarelse af udvalgsspørgsmålene.

Det betyder, at jeg i det følgende navnlig vil kommentere to temaer, som jeg har opfattet som kernen i de ud-

valgsspørgsmål, som Justitsministeriet har bidraget til besvarelsen af.

Det drejer sig for det første om, hvorvidt den almindelige forvaltningsret vil gælde for private foreningers sagsbehandling i forbindelse med indhentelse af børneattester, og for det andet spørgsmålet om, hvorvidt personer i private foreninger vil være underlagt tavshedspligt i forhold til de følsomme oplysninger, som en positiv børneattest vil indeholde.

3. Med hensyn til det første spørgsmål fremgår det af Justitsministeriets bidrag til kulturministerens svar på spørgsmål nr. 1, 4 og 11, at hverken forvaltningsloven, offentlighedsloven eller ombudsmandsloven i almindelighed vil gælde for de private foreningers sagsbehandling i forbindelse med indhentelse af børneattester.

Derimod vil persondataloven gælde for de private foreninger, der således vil skulle overholde bl.a. lovens

materielle behandlingsregler, hvis foreningen foretager bl.a. elektronisk behandling af oplysninger fra en børneattest.

Spørgsmålet er herefter, om det giver anledning til retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, at bl.a. forvaltnings- og offentlighedsloven ikke vil gælde for private foreningers sagsbehandling i forbindelse med indhentelse af børneattester.

Ved bedømmelsen af dette spørgsmål synes jeg, at det i første række er relevant at holde sig for øje, at de nævnte love heller ikke gælder i dag, når private foreninger beslutter sig for at indhente en børneattest. Hvad de jo som bekendt har adgang til.

Hertil kommer, at den omstændighed, at de private foreninger efter lovforslaget i fremtiden skal have pligt til at indhente børneattester, jo ikke er udtryk for, at de private foreninger overlades beføjelser til myndighedsud-

øvelse. Og det er almindeligvis i tilfælde, hvor det overlades til private at udøve myndighedsbeføjelser, at det er relevant at overveje, om forvaltnings- og offentlighedsloven bør gælde for de pågældende.

Jeg vil også gerne fremhæve, at det forhold, at bl.a. forvaltnings- og offentlighedsloven ikke vil gælde, ikke betyder, at retssikkerheden for de personer, der indhentes en børneattest om, ikke er beskyttet.

De pågældende personer skal således – som efter den hidtidige ordning – give udtrykkeligt samtykke til, at børneattesten kan indhentes. Der vil derfor ikke kunne udstedes en positiv børneattest, uden at vedkommende person har accepteret, at der sker udlevering af fortrolige oplysninger om den pågældendes personlige forhold.

Hertil kommer, at den person som for en privat forening modtager en børneattest, der – rent undtagelsesvist – viser sig at være positiv, ikke vil være frit stillet med

hensyn til håndteringen af disse fortrolige oplysninger. Som jeg i det følgende vil redegøre nærmere for, sætter lovgivningen således nogle bindende rammer for, bl.a. i hvilket omfang oplysninger fra en børneattest kan videregives til andre personer.

Det er på denne baggrund min opfattelse, at det ikke giver anledning til retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, at bl.a. forvaltnings- og offentlighedsloven ikke vil gælde for private foreningers sagsbehandling i forbindelse med indhentelse af børneattester.

4. Som jeg netop har nævnt, sætter lovgivningen nogle begrænsninger for muligheden for, at personer i private foreninger kan udlevere oplysninger fra en positiv børneattest til andre personer. Det leder mig hen til det andet tema, der har haft udvalgets interesse i de spørgsmål Justitsministeriet har bidraget til – spørgsmålet om tavshedspligten for personer i private foreninger mv.

I den forbindelse skal det bemærkes, at modtagerne af positive attester – i lighed med den hidtidige ordning – vil blive gjort udtrykkeligt opmærksom på, at uberettiget videregivelse af de følsomme oplysninger vil kunne straffes.

For personer i private foreninger vil straffehjemlen skulle findes i straffelovens § 264 d, der bl.a. bestemmer, at uberettiget videregivelse af meddelelser om en persons private forhold, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

For offentligt ansatte gælder den almindelige tavshedspligtbestemmelse i straffelovens § 152, hvorefter uberettiget videregivelse af oplysninger, som den pågældende har fået kendskab til i forbindelse med sit ansættelsesforhold i det offentlige, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Det kan således konstateres, at det principielt set er samme vurdering, der vil skulle foretages ved afgørelsen af, om en offentligt ansat eller en privat kan straffes for videregivelse af følsomme oplysninger fra en børneattest. Det afgørende er nemlig i begge tilfælde, om videregivelsen kan anses for at have været berettiget.

Og hvornår vil det så være berettiget for en person i en privat forening at videregive oplysninger fra en positiv børneattest? Vil det f.eks. være berettiget, at en bestyrelsesformand i en privat forening, som har modtaget en positiv børneattest, at videregive disse oplysninger til andre personer i bestyrelsen?

Det vil det være, hvis ansættelsesproceduren i en forening nødvendiggør, at foreningens bestyrelse får kendskab til oplysningerne for at kunne behandle ansættelses sagen vedrørende den pågældende person. Det kan i den forbindelse nævnes, at den samlede bestyrelse i det

nævnte tilfælde vil være underlagt reglen i straffelovens § 264 d.

Udover denne adgang til at straffe uberettiget videregivelse af oplysninger i en positiv børneattest vil jeg nævne, at også persondatalovens regler vil finde anvendelse i forhold til den nærmere håndtering af oplysninger fra en positiv børneattest. Og modtagerne af en positiv børneattest vil blive gjort bekendt med disse regler, herunder – som det fremgår af lovforslagets bemærkninger – at en eventuel positiv attest som hovedregel vil skulle destrueres straks.

Adgangen for personer i private foreninger mv. til at videregive de følsomme oplysninger, der er indeholdt i en positiv børneattest, vil således være begrænset af såvel straffeloven som persondataloven.

5. Lad mig afslutningsvis vende mig mod den bekymring, som synes at ligge bag en række af udvalgets

spørgsmål; nemlig om den ordning, der lægges op til i kulturministerens lovforslag, giver anledning til retssikkerhedsmæssige betænkeligheder.

Efter min mening er der to grundlæggende forhold ved både den nuværende ordning og den forslåede ordning, som i den forbindelse må tages i betragtning.

For det første vil det fortsat være en betingelse for at få udstedt en børneattest, at der foreligger et udtrykkeligt samtykke fra den person, som attesten vedrører.

For det andet vil de fortrolige oplysninger i en eventuel positiv børneattest ikke være prisgivet ved at blive udleveret til en privat forening. Såvel straffeloven som persondataloven vil – som jeg nærmere har redegjort for – sætte rammer for, på hvilken måde private foreninger må behandle sådanne oplysninger. I øvrigt vil den, der modtager de fortrolige oplysninger, blive gjort udtrykkeligt opmærksom på, at den pågældende vil kunne

straffes for uberettiget videregivelse, ligesom der i tilfælde, hvor der er tale om en positiv børneattest vil blive vedlagt en vejledning om persondataloven.

Hertil kommer det mere praktiske synspunkt, at bl.a. betingelsen om, at der skal foreligge et samtykke, også for fremtiden må forventes at føre til, at der kun vil blive udstedt ganske få positive børneattester. Det vil således formentlig kun være undtagelsesvist, at der overlades fortrolige oplysninger til private.

Endelig må det spille ind, at den påtænkte ordning vil skabe en øget sikkerhed for, at der ved ansættelse mv. af personale i stillinger med direkte kontakt med børn under 15 år så vidt muligt klarlægges, om den pågældende er eller har været involveret i sager om seksuelt misbrug af børn. Ordningen varetager med andre ord et meget vigtigt hensyn til at beskytte børn mod overgreb.

På den baggrund er det min opfattelse, at den ordning for indhentelse af børneattester, som foreslås i kulturministerens lovforslag, ikke giver anledning til retssikkerhedsmæssige betænkeligheder i forhold til de personer, som børneattesten vil angå.